

Dosarul nr.2ra-2484/15

Instanța de fond: Judecătoria Edineț – M. Iftodi

Instanța de apel: CA Bălți – Iu. Grosu, A. Corcenco, D. Corolevschi

DECIZIE

21 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

În componență:
Președinte judecătorul,
Judecători

Svetlana Filincova,
Tamara Chișca-Doneva, Elena Covalenco,
Dumitru Mardari, Maria Ghervas

Examinînd recursul declarat de către Iurie Țurcanu în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Natalia Țurcanu împotriva lui Iurie Țurcanu privind desfacerea căsătoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 21 iulie 2015, prin care s-a admis cererea de apel înaintată de către Natalia Țurcanu, s-a casat hotărîrea judecătorei Edineț din 04 mai 2015 și s-a emis o nouă hotărîre, prin care s-a încetat procesul,

CONSTATĂ:

La 18 decembrie 2014 Natalia Țurcanu s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva lui Iurie Țurcanu privind desfacerea căsătoriei. (f.d.2-3)

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că la 16 august 2005 în Primăria or. Cupcini, r-nul Edineț a încheiat căsătoria cu Iurie Țurcanu. Viața în comun cu pîrîtul a eșuat, iar toate încercările de a păstra relațiile de familie nu s-au soldat cu succes.

Reclamanta, considerînd inoportună menținerea familiei, fiind epuizate toate căile de împăcare, a solicitat instanței de judecată desfacerea căsătoriei.

Prin hotărîrea Judecătorei Edineț din 04 mai 2015 s-a admis cererea de chemare în judecată a Nataliei Țurcanu. S-a desfăcut căsătoria încheiată între Iurie Țurcanu și Natalia Țurcanu, înregistrată la 16 august 2005 de către primăria or. Cupcini, r-nul Edineț sub nr. 29. La eliberarea certificatului de divorț s-a încasat taxa de stat în beneficiul statului de la Natalia Țurcanu și Iurie Țurcanu a cîte 500 % unități convenționale. (f.d.34-35)

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 07 mai 2015 Natalia Țurcanu a contestat-o cu apel, solicitînd remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, pe motiv că pricina civilă a fost examinată în absența reclamantei. (f.d.32)

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel și-a modificat cerințele, solicitând încetarea procesului, pe motiv că s-a împăcat cu pîrîtul și renunță la acțiune. (f.d.48)

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 21 iulie 2015 s-a admis apelul declarat de Natalia Țurcanu. S-a casat hotărîrea primei instanțe și s-a dispus încetarea procesului, în legătură cu renunțul reclamantei la acțiune. (f.d.52)

Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, la 04 august 2015 Iurie Țurcanu a declarat recurs, solicitînd casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 21 iulie 2015 cu menținerea hotărîrii instanței de fond. (f.d.57-58)

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanța de apel la examinarea cauzei civile a încălcat principiul contradictorialității, examinînd unilateral litigiul reieșind din probele prezentate de reclamantă și fără prezența lui, el nefiind citat în ședința de judecată, prin ce a fost privat de dreptul de a se expune referitor la cerințele reclamantei, ori el nu s-a împăcat cu reclamanta și insistă asupra divorțului.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 21 iulie 2015. (f.d.53).

Cererea de recurs depusă la 04 august 2015 demonstrează exercitarea de către recurent a dreptului de atac în termen.

Conform art.445 alin.(1) lit.c) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Examinînd legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Iurie Țurcanu este întemeiat și urmează a fi admis, a casa integral decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, din următoarele considerente.

Prin hotărîrea Judecătoriei Edineț din 04 mai 2015 a fost admisă acțiunea Nataliei Țurcanu și desfăcută căsătoria încheiată cu Iurie Țurcanu. Ulterior, Natalia Țurcanu a contestat hotărîrea primei instanțe, considerînd că instanța de fond i-a încălcat dreptul la un proces echitabil, examinînd cauza în absența sa, ori ea s-a împăcat cu soțul, iar instanța a lipsit-o de posibilitatea să comunice acest lucru.

Curtea de Apel Bălți prin decizia din 21 iulie 2015 a admis apelul declarat de Natalia Țurcanu, a casat hotărîrea primei instanțe și a dispus încetarea procesului, în legătură cu renunțul reclamantei la acțiune.

Totodată, din materialele cauzei rezultă că instanța de apel nu a informat intimatul Iurie Țurcanu despre examinarea apelului depus de Natalia Țurcanu, nu a trimis în adresa acestuia copia cererii de apel, nu i-a oferit posibilitatea să-și expună opinia asupra motivelor apelului, inclusiv asupra cererii de încetare a procesului, ori potrivit art. 265, lit.c) în coroborare cu 60, alin. (5) CPC instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care reclamantul a renunțat la acțiune, renunțul fiind admis de instanță. Instanța de judecată nu va admite renunțarea

reclamantului la acțiune dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului.

Din sensul art. 370, alin.(2) coroborat cu art.379, alin.(2) CPC rezultă că instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel, citează părțile, propunându-le să depună cu cel puțin trei zile înainte de judecarea apelului, noi referințe și înscrisuri la dosar. În cazul în care se constată că participantului la proces nu i s-a remis cererea de apel, probele noi, referințele, instanța de apel dispune amânarea procesului pentru remitere.

Colegiul menționează că decizia instanței de apel poartă un caracter prematur, deoarece a fost pronunțată cu încălcarea drepturilor unui participant la proces. În asemenea circumstanțe se constată lezarea dreptului recurentului Iurie Țurcanu la un proces echitabil.

Art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale statuează expres că orice persoană are dreptul la judecarea pricinii “în mod echitabil”, ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie și egalitatea armelor. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect. Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părți în procesul civil de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum și de a le discuta.

În speță, instanța de recurs reține și prevederile art. 373 CPC, care stipulează expres că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

În sprijinul normelor naționale vine și reglementările Curții Europene, astfel, instanța de recurs reiterează că, obligația de motivare a hotărârilor judecătorești se regăsește în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului și își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri să prezinte judecătorului observațiile și argumentele sale (CEDO, hotărârea Werner c. Austria din 24.11.1997), combinat cu dreptul părților și că aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv (CEDO, hotărârea Van de Hurk c. Olanda din 19.04.1994), iar obligația de motivare a hotărârilor este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea drepturilor menționate anterior, ca piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

Prin urmare, instanța de apel nu a creat posibilități egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției fiecărei părți în prezenta cauză civilă, asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel, încât a favorizat apelanta în raport cu intimatul.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia Curții de Apel Bălți din 21 iulie 20145 și de a restitui prezenta pricină civilă la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate mai sus, pronunțînd o hotărîre legală și întemeiată, respectînd dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art.445, alin.(1), lit.c), 445, alin.(3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de către Iurie Țurcanu.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 21 iulie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Nataliei Țurcanu împotriva lui Iurie Țurcanu privind desfacerea căsătoriei, cu restituirea pricinii civile spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Elena Covalenco

Dumitru Mardari

Maria Ghervas